

עפ"ג 3331/06/21 - מחמוד עותמאן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

לפני כב' השופט רפי כרמל, סגן נשיא, אב"ד
כב' השופט אריה רומנוב
כב' השופטת מרים ליפשיץ-פריבס

מחמוד עותמאן ע"י ב"כ עו"ד מוסטפא יחיא)
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

המערער
נגד
המשיבה

פסק דין

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בירושלים (כב' השופט דוד גבאי ריכטר) מיום 18.4.21

בת"פ 18053-06-19.

כללי

1. המערער הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בעבירות של גניבת רכב, נהיגה פוחזת ברכב, נהיגה ללא רישיון - שלא הוצא מעולם, ובעבירה של נהיגה ברכב ללא ביטוח. המערער נדון ל-6 חודשי מאסר ויום לריצוי בעבודות שירות, שני מאסרים מותנים, פסילת רישיון נהיגה מותנית, קנס בסך 2,500 ₪, פיצוי בסך 1,500 ₪ למשטרת ישראל והתחייבות בסך 10,000 ₪ למשך שנתיים, שלא יעבור עבירות רכוש ועבירה של נהיגה פוחזת. הערעור מופנה כנגד ההרשעה וכנגד חומרת העונש.

2. ואלה המעשים: בתאריך שאינו ידוע במדויק, שוכפל מפתח "גולם" לרכב השייך למתלונן. כשבוע עובר לכך, פנו ע"ג ואחיו - ד"ג למערער, ואמרו לו כי יניעו רכב והמערער ינהג בו אל מעבר למחסום קלנדיה ויקבל מהם בתמורה סכום של 1,000 ₪, כאשר המערער מעולם לא הוציא רישיון נהיגה. ביום 3.6.2019 הגיעו המערער והאחים למקום ביצוע העבירה באמצעות רכב. ע"ג ניגש לרכבו של המתלונן והניע את הרכב באמצעות מפתח ה"גולם" המשוכפל. לאחר מכן ניגש ע"ג למערער ואמר לו לנהוג ברכב בנסיעה בעקבותיהם, וכך עשה המערער. בעקבות דיווח מחברת "איתוראן", הגיעו שוטרים למקום והבחינו ברכב. השוטר כ' אשר נהג בניידת, חסם את נתיב נסיעתו של המערער באמצעות הניידת. המערער מצדו, האט תחילה את מהירות נסיעתו אך בהתקרב הניידת, האיץ את המהירות ונגח בניידת, בחלקה הימני, וגרם לשפשופים ועיקום של מרכב הניידת מצידה הימני, בעוד שני שוטרים נוספים ישבו בניידת.

טענות הצדדים

3. ב"כ המערער עותר לביטול הרשעת המערער ולחלופין - להקלה בעונשו. ב"כ המערער הפנה להליך השיקומי הארוך והמוצלח שעבר המערער, ובכלל זה להליך של צדק מאחה שהתקיים בתיק זה, ואשר כלל פגישה של המערער עם קרבן העבירה, המתלונן, במסגרתו המערער שילם למתלונן פיצוי בסכום של 4,000.

מתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינו של המערער עולה, כי הוא שיתף פעולה עם שירות המבחן, הודה הודאה מהירה באשמתו, הביע חרטה על מעשיו וקיבל אחריות מלאה על מעשיו. לפיכך, לעמדת הסנגור, מן הראוי היה לקבל את המלצת שירות המבחן לסיום התיק ללא הרשעה ולהשתת צו של"צ. בנוסף, באה הפנייה לעפ"ג 40674-04-13 שעסק, בין היתר, בצדק מאחה ובהליך שיקום, ונטען כי יש בו לתמוך בטיעוני המערער להקל בעונשו. הודגש, כי זו הרשעתו היחידה של המערער אשר הודה בלא הסדר טיעון וניתנו בעניינו מספר תסקירים חיוביים. המתלונן עצמו התחשב במערער מעבר למצופה, והצטרף לבקשה שלא להרשיע את המערער המבקש ללמוד משפטים. נטען, כי בנסיבות מקרה זה יש מקום להתחשב במערער לרבות בשאלת ההרשעה.

ב"כ המשיבה טען מנגד, כי בית משפט קמא עודד את ההליך של צדק מאחה וזאת בעונש שהטיל על המערער. הקטגוריה של צעיר-בגיר אינה מונעת קביעת מתחם ומכלל ההרשעה, כאשר לא התקיימו שני התנאים הנחוצים לאי הרשעה. על כן יש לדחות הערעור.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו של המערער עולה כי הינו כבן 20 שנים, רווק, ללא הרשעות קודמות. בשל מעצרו בתיק זה, לא סיים המערער את לימודיו התיכוניים, אך כיום הוא משלים בגרויות, לומד שיעורי נהיגה ושואף ללמוד חשבונאות באוניברסיטה העברית. המערער לקח אחריות על ביצוע העבירה, אך הכחיש חלק מנסיבותיה. בכלל זה על כך שלא ניסה לפגוע בניידת אלא התבלבל בין דושת הגז לבלם. המערער הביע חרטה על מעשיו. שירות המבחן הפנה את המערער לתהליך של "צדק מאחה" בשל רצונו להתנצל בפני המתלונן, וההליך - הסתיים בהצלחה. בהליך זה, הביע המערער אמפתיה כלפי המתלונן, חש בושה בשל מעשיו, והוסכם כי יפצה את המתלונן בסך של 4,000 ₪ ששולם לו במעמד המפגש. שירות המבחן המליץ לבטל את הרשעת המערער ולהטיל עליו 200 שעות של"צ.

דין

5. דין הערעור להידחות.

הכלל הוא כי משהוכחה אשמת נאשם בביצוע עבירה, יש להרשיעו. עם זאת, ניתן להימנע מהרשעה או לבטלה במקרים חריגים, בהם אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה לבין החומרה של העבירה. ביסוד ההחלטה שלא להרשיע נאשם, עומדים בעיקרם שיקולים שעניינם בשיקום הנאשם מקום בו מדובר בסוג עבירה המאפשר לוותר

על הרשעה בלי לפגוע בשיקולי הענישה האחרים (ר': ע"פ 3301/06 **יעקב ביטי נ' מדינת ישראל** (2006); ע"פ 2083/96 **כתב נגד מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (1997)).

6. לזכות המערער עומדת הודאתו במיוחס לו, שהביאה לחיסכון בזמן שיפוטי ולייעול ההליכים, הבעת חרטה, גילו הצעיר, העדר הרשעות קודמות והירתמות להליך של צדק מאחה במסגרת שירות המבחן. עם זאת, לחובת המערער נזקפת חומרת העבירות שביצע, ביצוע בצוותא, לאחר תכנון מקדים, תחכום, מילוי תפקיד משמעותי ומרכזי בביצוע העבירות והסיכון הקטלני הטמון בנהיגה ברכב ללא רישיון נהיגה ורק כיום המערער לומד נהיגה. עבירות גניבת הרכב ונהיגה ללא רישיון הן רעה חולה הפושה במחוזותינו. במקרה דנן, סוג העבירות, חומרתן ונסיבות ביצוען אינם מאפשרים לוותר על הרשעה מבלי לפגוע באופן בלתי מידתי בשיקולי הענישה האחרים, ובכללם אינטרס ההרתעה. כמו כן, במקרה זה לא הוכח כי הרשעתו של המערער תוביל לפגיעה חמורה בו באופן הגובר על האינטרס הציבורי שבהרשעה בעבירה דנן. שכן, אין די בחשש כללי וערטילאי לפגיעה בעתידו, אלא יש להוכיח פגיעה ממשית וקונקרטית שעלולה להיגרם לנאשם בגין הרשעתו (ר': ע"פ 8528/12 **צפורה נ' מדינת ישראל** (2013); רע"פ 9118/12 **פריגין נ' מדינת ישראל** (2013)). פגיעה זו לא הוכחה.

במקרה זה די אם נאמר כי המערער כבר זכה להקלה בעונשים המקלים שהושתו עליו, ואין מקום להקלה נוספת בעניינו. נסיבותיו האישיות וההשלכה האפשרית הכללית של הרשעתו על עתידו נסוגות מפאת עוצמתם של האינטרס הציבורי שבגינן המעשים, אינטרס ההרתעה מפני הישנותם, עקרון ההלימה בענישה והאחידות ביחס נאשמים אחרים בעבירות נפוצות אלה.

נוסיף, כי המלצותיו של שירות המבחן, כשמן כן הן - המלצות, ובית-המשפט אינו כבול בהן (רע"פ 7257/12 **סנדרוביץ' נ' מדינת ישראל**, פסקה 14 (18.10.2012)).

מגזר הדין של בית משפט קמא עולה, כי ניתן משקל ראוי להערכות של שירות המבחן בעונש המקל שנגזר על המערער.

ובעניין ההליך של צדק מאחה: ההליך נעשה, כאשר צדדים בעלי עניין בעבירה מסוימת, מחליטים, יחד, כיצד לטפל בתוצאותיה ובהשלכותיה העתידיות. נפגעי העבירה, הם אלו המצויים במוקד עניינו של הצדק המאחה ואיחוי הפגיעות שנגרמו להם, הוא מטרה לצד איחוי יתר הפגיעות שנגרמו מהעבירה (ראו: מאמרם של טלי גל והדר דנציג רונברג, "צדק מאחה וצדק עונשי: שני פנים למשפט הפלילי", **משפטים מ"ג**, 779, 816).

בעניינינו, צדק מאחה אכן נעשה, ובהצלחה, מול המתלונן ממנו נגנב רכבו ובית משפט קמא, התחשב בכך בגזר הדין. טענות בא כוחו המלומד של המערער לעניין הליך הצדק המאחה, צריך שייבחנו גם בזיקה ליתר העבירות בהן הוא הורשע לפי הודאתו. עבירות מסכנות חיים, בנהיגה ברכב בפזיזות וללא רישיון נהיגה הנוגעות לציבור בכללותו, ולא רק לנפגע הישיר של עבירת הגניבה לגביה טען המערער. לפיכך, אין להתערב בעונש שהושת על המערער בבית משפט קמא.

אשר-על כן, הערעור נדחה.

המערער יחל בביצוע עבודות השירות כאמור בחוות דעת הממונה ביום 16/1/22.

ניתן היום, י' בטבת, תשפ"ב, 14 בדצמבר, 2021, במעמד ב"כ המערער, המערער וב"כ המשיבה.

מרים ליפשיץ פריבס, שופטת

אריה רומנוב, שופט

השופט רפי כרמל, אב"ד, סגן
נשיא